

אורית מולודצ'ון המורה של המדינה 2016

ראיינה דבורה קצביץ

מספר השעות הרב שאני מבלה אתם יוצר קשרים אפילו מעבר לקשרים שבין תלמידים למחנכת. הקשרים האלו החזיקו שנים, בוגרים חוזרים לבקר ומתארים את הרגעים המיוחדים במעבדה. הם זוכרים איך שיתפו אותי בסיפורים האישיים שלהם, איך הייתי אוזן קשבת והייתי שם בשבילם. אני ממש שמחה שהבחירה בי כ"מורה של המדינה" שמה את הכימיה על המפה. זה מעלה את קרנה של הכימיה. זה מגיע לנו, אנחנו עובדים ממש קשה. המקצוע לא קל, אבל הוא מדהים בעיניי."

ספרי לנו למה זה מגיע לך? למה דווקא את?
"אולי כי אני עושה המון דברים, בהרבה מישורים, ולכן לא נשחקת ונשארת רעננה."

הריאיון התקיים שלושה ימים לאחר ההכרזה, אורית ממש נרגשת ומתקשה לעכל את הסטטוס החדש שלה. אורית מורה לכימיה 36 שנים, 11 שנה בהדרכה, 5 שנים עובדת בפרויקט "יש לנו כימיה" במכון ויצמן, הייתה הרבה שנים גם מורה מחנכת.

לטענתה הזכייה נזקפת במידה רבה ליחידת המעבדה בכימיה....

"למורים לכימיה יש הזדמנות נפלאה ליצור קשרים עם תלמידים וזו המעבדה. המעבדה היא מקום נפלא ליצור קשרים. עצם העובדה שאני עוברת בין הקבוצות מאפשרת שיחה מאוד קרובה, לא בהכרח בכימיה. יש אפשרות להתעניין בכל תלמיד, לשאול מה שלומו, לחזק ולתמוך."

אורית ותלמידיה

שיגיעו בזמן לכיתה, שיעשו שיעורים, שיעמדו בכל המשימות שלהם. אבל אם אינם עומדים בכל המחויבויות, לא להגיד להם "לכו למגמה אחרת", אלא למצוא דרך איך לעזור להם להישאר ולהתגבר ולהאמין ביכולות שלהם. מורים חייבים לפעול לפי הפתגם נאה דורש נאה מקיים.

לגבי טיפים למורי כימיה, מילת המפתח היא גיוון. לגוון בדרכי הוראה, בעזרי הוראה, להיות לא-שגרת. לדוגמה, ללמד דרך משחקים, חידונים, להיעזר במשימות מתוקשבות טכנולוגיות מתקדמות. לגוון בניסויים, לבחור ניסויים שרלוונטיים לתלמידים. בנושא תערובות עשינו מיונז ועשינו פעילות על שוקולד. עשינו חידון על שוקולד לכל תלמידי בית ספר בהפסקה פעילה, ולא רק לתלמידי הכיתה. לסיום השנה עשינו חקר גלידה, הכנו גבינה, הכול כדי להוביל לחקר ולמידה משמעותית. אני נעזרת הרבה בלמידת עמיתים בשיטת הג'קסו. לדוגמה, הפתיחה לנושא "טעם של כימיה", מתחילה בלמידת עמיתים בנושא אבות המזון וויטמינים. ואז אנחנו עוברים לארוחת בוקר כימית משותפת שבה מנתחים את מרכיבי המזון.

השנה נתתי לתלמידי כיתה יוד לעשות ניסוי בית כי המעבדה שלנו הייתה בשיפוצים. הם נדרשו למצות צבעים בבית מפרות וירקות, הפעילות סחפה את כל בני הבית. (ראו דף הנחיות לתלמיד) זאת לאחר שלמדנו בכיתה את הנושא שיטות הפרדה. התלמידים היו צריכים לתכנן ניסוי שבו הם ממצים צבע מסוים ולתעד את דרך עבודתם. התפתח דיון מאלף, כי היו תלמידים שערכו מיצוי מאותו פרי או ירק, אך קיבלו תוצאות ממש שונות. כך יכולנו לדבר על סוג החומר שנעזרנו במיצוי, בתנאים שבו התרחש הניסוי, בכמויות,

אולי כי אני מנסה להגיע לכל התלמידים,

אולי כי כל פעם אני מתלהבת מחדש, רואה את העיניים המבינות שלהם, שומעת את השאלות המעניינות שלהם.

אני מרגישה מאושרת שהתלמידים מסתקרנים,

אולי כי אני יודעת להסביר דברים בכמה וכמה דרכים,

אולי כי אני מאמינה בהם.

כשאני מתחילה עם קבוצה חדשה ותמיד מרגישה שכל ילד עם המנגינה שלו. חלק מהצילילים אני אוהבת כבר בהתחלה, וחלק לא. עד שאני מגיעה למצב שכל ילד מנגן את המנגינה שלו אבל בהרמוניה עם שאר כלי הנגינה בכיתה. לכל אחד יש את המקום שלו בתזמורת, התרומה שלו ליצירה המשותפת. לכן כל כך התחברתי לערב סמבה שארגנתי במפגש הסיום של קהילות מורי הכימיה. אני מרגישה שאני בונה את התזמורת שלי בכיתה. אין אחידות, יש הרבה דרכים להתבטא, אבל בהתחשב בשאר

הקבוצה. האווירה בכיתה מאפשרת למידה ועבודת צוות.

לדוגמה, ביום שהגיעו צלמים לכיתה שלי להכנת סרטון לקראת התחרות, הצלמים והבמאי ממש איחרו. כשצלצלו מהחניה כדי להודיע שהם הגיעו, אמרו לי התלמידים שלי "תעשי להם את הקטע של דוגמה אישית: סליחה זו כניסה לכיתה? תסגור את הדלת, ותיכנס מחדש. תפתח את הדלת, תבקש סליחה שאיחרת ותשאל האם מותר לי להיכנס?". הם הוסיפו "את לא מאחרת, למה הם מרשים לעצמם לאחר?" דוגמה אישית היא המפתח ליצירת כיתה עם אווירת למידה ואחריות ומחויבות ללמידה. אני למעשה מחנכת אותם, אני לא צועקת עליהם, מדברת אליהם בגובה העיניים, ואם יש בעיות, פותרת אותן נקודתית."

כשאת שומעת את הביטוי "המורה של המדינה", מה המשמעות של זה מבחינתך?

"כבוד כבד ומחייב, אפילו מפחיד במובן מסוים. וואוו! אם אני מפשלת - זה נורא. זה כל כך נכון לתת למורים את ההוקרה על עבודתם. זה לא סוד שמורה הוא לא המקצוע המוערך ביותר והמכובד ביותר. התחרות הזו פשוט אומרת תודה למורים, מעריכה את עבודתם וגורמת לקהל הרחב לעצור לרגע ולהגיד תודה."

אילו טיפים את יכולה לתת למורים בהקשר לניהול כיתה?

"מורה חייב להיכנס לכיתה עם התלהבות עם כבוד כלפי התלמידים, להיות מוכן לשמוע, להיות פתוח לקבל דברים, לא לוותר! לא לוותר לתלמידים ולא לוותר על התלמידים,

שמונת המתמודדים שנבחרו וקבלו את התואר "המורה של המדינה". אורית שניה משמאל.

דקות. הריאיון היה ממש מוצלח. אומנם שאלו המון שאלות, אבל נתנו לי להתבטא ולסיים את כל התשובות שלי. יצאתי עם הרגשה טובה מאוד, ואמרו לי "נודיע לך בהמשך מה קורה". לפני יום הזיכרון קיבלתי טלפון שבישר לי שאני בין 18 המועמדים. הם ציינו שהרשמתי מאוד את הוועדה. ומוועדה לוועדה חדשה. הוועדה החדשה כללה 12 מראיינים שירו, שאלו וממש לא נתנו לענות תשובה מלאה לשאלות. יצאתי עם תחושה מאוד לא טובה. אבל הסתבר לי שכל מי שהיה בריאיון יצא בהרגשה דומה."

הסרטון שהפיקו בשבילך היה שונה מהסרטונים של שאר המועמדים. אצל כולם התמקדו בתלמיד מסוים שהמורה היה מאוד משמעותי עבורו. אצלך זה היה אחרת. ספרי לנו על הפקת הסרטון.

"מערכת ההפקה ביקשה שתהיה התמקדות בילד אחד, ושהסיפור יהיה מרגש, מצמרר, עם לחלוחית בעיניים. זה ממש קומם אותי! כי אם אני עושה את העבודה שלי במשך 36 שנה במסירות, בנאמנות במקצועיות ולא דווקא עם סיפורים מצמררים, זה לא מספיק טוב? גם אם יש לי סיפור כזה - זה לא נשמע לי טוב להפוך אותו לסיפור פומבי. הצעתי לקחת כמה בוגרים מגילאים שונים שחלקם מורים היום, ושהם יספרו את הסיפור. ואז המפיקה נדלקה ואמרה "יש לנו סיפור, שרשרת של מורים". ביום הטקס אתה יושב ומחכה להכרזה, זה מתח אדיר, הייתה

בריכוז הצבע, בשמירת הצבע לאחר המיצוי וכו'. היה מעולה, והכול כי לא הייתה מעבדה זמינה. התלמידים ציירו ציורים עם הצבעים. לאחר הדיון התבקשו התלמידים לרשום מחדש הוראות לביצוע המיצוי."

ספרי לנו על התהליך של הבחירה בך.

"יום אחד התקשרו אליי ואמרו לי שאני מועמדת לבחירה במסגרת התחרות "המורה של המדינה", אחת מתוך רשימה של 150 מורים שהתקבלה לאחר מיון של מאות רבות של מורים. שאלתי מה זה אומר? אמרו לי שבשלב הזה אני לא בתמונה, והם פונים לממליצים נוספים שסופקו ע"י הממליצים הראשונים וגם למנהל בית הספר. אם תעברי לשלב הבא, נעדין אותך."

האם את יודעת מי המליץ עליך?

"שתי מורות המליצו עליי. אחת מהן היא מורה חברה, רחל קירה. נאמר לי שהייתה מורה נוספת; אני מעריכה שזו מורה שאימנתי במסגרת הפרקטיקום של תעודת הוראה במכון ויצמן. וכן הגיעו המלצות מתלמידים, אך לא נאמר אם מדובר בתלמידים נוכחיים או מן העבר.

אחרי כמה שבועות קיבלתי טלפון שבו הודיעו לי שאני בין 50 המועמדים הסופיים, ועכשיו אנחנו מזמינים לריאיון בפני ועדה, ומתוך ה-50 ייבחרו 18. הגעתי להסתדרות המורים לריאיון, פגשתי שם המון מועמדים, ראינו אותי 4 מראיינים במשך 50

שלי שלא הגיעה לטקס - בזמן אמת היה לה חשוב מאוד להתעדכן ולדעת מה קורה.

לא חשבתי שאני חריגה, אבל מישו ראה את העבודה שלי, ויש אנשים שמעריכים את זה. אני שייכת לקהילת מורי הכימיה, שהיא קהילה מיוחדת. מורים שמשתלמים בלי סוף, יצירתיים, מוכנים להתחדש, כולם יודעים שחלק מהעבודה אינו מתוגמל - יחידת המעבדה. אבל נכנסנו לזה עם התלהבות, עם אהבה למקצוע. מגיע לכל מורי הכימיה! אני ממש שמחה שזה העלה את קרנה של הכימיה."

לי תחושה שזה יבוא. ישבתי באולם לבד, רחוק מהמשפחה, מהתלמידים ומהחברים. היה לי ממש קר. כשהגיעו למורים הזוכים במסלול מדעים, מסלול שהיה בחסות "טבע", אמר מנכ"ל טבע "הזוכה, הזוכה, מה אין כאן ניקוד" אז הבנתי שזה אני, רק שם המשפחה שלי דורש ניקוד. עליתי לבמה וראיתי אתכם, את המשפחה, את התלמידים קופצים ומריעים, הרגשה שלא ניתנת לתיאור במילים.

אני חייבת לציין את הגב של הבית, העידוד והערכה מבן-זוגי, הילדים - תמיד כולם מעודדים ומחזקים. גם הבת החרדית

מיצוי צבעים מצמחים וסדנת ציור כיתה י (עבודה בזוגות)

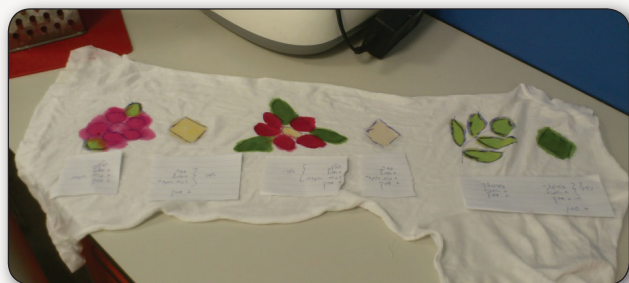
ערכה אורית מולוידזון על בסיס תרגיל בית של ד"ר רעית גרליץ

- מיצוי (Extraction)** היא אחת השיטות החשובות שבני אדם מבצעים על מנת להפריד חומרים זה מזה.
4. שמור את תמיסת הצבע בכלי סגור (במקרר) והבא לכיתה.
5. תעד את הדרך שבה מיצית את הצבע.

הנחיות להכנת דו"ח

- הכינו תיאור מפורט של מהלך הניסוי, ציינו:
 - מהם השלבים בניסוי?
 - באילו כלים וחומרים השתמשת?
- הכינו תיעוד מלא של הניסוי
 - רישום תצפיות מפורטות
 - צילומים (לא חובה).
- רשמו תוצאות: האם התקבלה תמיסה צלולה צבעונית?
- התייחסו בביקורתיות למהלך הניסוי ולתוצאות: האם דרך המיצוי מתאימה? (הממס, הכלים, שלבי התהליך) כיצד לדעתך ניתן לשפר את התהליך?

סדנת ציור: הניחו את הצבעים על שולחן המורה, בחרו מצע לציור (נייר, בד, קרטון...) קחו מכחול וציירו להנאתכם.

ציור בצבעי המיצוי

מבחינים בין שני סוגים של מיצוי: מיצוי נוזל-נוזל, שבו מעבירים חומר (אורגני) מממס מסוים שבו הוא נמצא לממס אחר; ומיצוי נוזל-מוצק, שבו מעבירים חומרים רצויים מתערובת מוצקים לממס כלשהו.

שאלות הכנה

- הביאו דוגמאות לתהליכי מיצוי מחיי יום-יום?
- אילו סוגי חומרים ניתן למצות בעזרת מים, ואילו סוגי חומרים ניתן למצות בעזרת שמן?
- עליך למצות את חומרי הצבע מירק, פרי, פרח או תבלין (פטרוזיליה, גזר, סלק, כרוב אדום, בטטה), לתעד את התהליך ולהביא צבע מוכן לכיתה לסדנת ציור.

המטרה: לקבל תמיסה צבעונית צלולה ולרשום מהלך להכנתו.

בטיחות וזהירות: הקפידו על כללי זהירות! עבודה במטבח דומה לעבודה במעבדה. היעזרו במבוגר במידת הצורך!!

מהלך עבודה

- רסק/כתוש את הירק.
- המס את חומרי הצבע בממס מתאים. אפשר לנסות (מים, שמן, כוהל...).
- סנן את תמיסת הצבע משאריות הירק.